

DISSERTATIO JURIDICA IN ALCHEMIA

JURAMENTO ACTUS
PUBERTUM CONTINENTE

ALCHEMIA

OCASIONE ANNO 1710 IMPERII CAROLI VI

AVVOCATO P. LORE MAGNIFICENTISSIMO

D. DOMINO

GAVIHELMO HENRICO

IN ALCHEMIA
MAGISTRI JURIS ALCHEMIAE

IN ALCHEMIA

D. DOMINO

CHRISTIANO WILHELMO

IN ALCHEMIA
MAGISTRI JURIS ALCHEMIAE
D. PATRONO

PLO. GRADU DOCTORALI

FRIDERICO HENRICO GRATE

DIE XII NOVEMBRIS ANNO 1710

IENAE, Typis MILLERIANIS.

NOVA CONSTITUTIO
FRIDERICI.

*Sacramenta puerum sponte facta
super contractibus rerum suarum,
non retractandis, inviolabiliter cu-
stodiantur. Per vim autem vel
per justum metum extorta etiam
in majoribus (maxime ne queri-
moniam maleficiorum commisso-
rum faciant) nullius esse momenti
jubemus.*

PROEMIUM.

Etsi id naturalis cuique ratio dicitur,
sermonem homini ob nullam aliam
rem magis datam, quam ut ea, quæ
intra animi nostri scrinia volvimus,
si alter illa à nobis exquirendi jus habeat, libere
A expli-

explicemus, natura insuper pactorum & ratio
 societatis, cui illa innituntur, hoc exposculet, ne
 fidem fallamus *l. 1. π. d. constit. pecun.* multis ta-
 men modis fieri solet, ut plerique aliud sentiant,
 aliud ore proferant, obligationem quoque om-
 nem ex conventionibus ad utilitatem suam
 metiantur, similes Carneadi, cui

Utilitas iusti prope mater est equi.

Huic malo ut obviam iret humanum genus, non
 aliud efficacius remedium ad coercendos dolos
 atque fraudes & adstringendam fidem nonnul-
 lorum invenire potuit jurisjurandi religione,
 qua Deo teste aliquid asserimus aut promittimus,
 adeo ut si falsi simus, ille, qui intima scrutatur, se-
 verissimas à nobis pœnas sumat. Scilicet, cum
 nemo non, modo rationis usû polleat, id anim-
 advertere possit, esse aliquod Ens summum, à
 quo originem trahat, conservetur, dependeat:
 illud ipsum & ubique esse, adeoque scire & pos-
 se cuncta, odisse malefacta: jam nemo, nisi pla-
 ne impius sit ac perversi ingenii, hanc audaciam
 sibi sumet vel contra mentem loqui, vel promiss-
 a violare, in quorum validitatem ipsum Deum
 ut testem & vindicem provocavit. Factum hinc
 est, ut non solummodo inter Christianos, sed &

paga-

paganae superstitioni addictos, maxima fuerit jurisjurandi auctoritas, de qua re consulendus Grotius *de J. B. & P. L. 2. c. 13. §. 1.* & religiosi Legumlatores, etsi juramentum per se vice accessionis fungatur, & naturam actus, cui accedit, sequatur, *l. ult. C. d. non numerata pecun.* Carpz. *Jurisprud. Consistorial. L. 3. §. 4. def. 55. n. 15. 16.* nihilominus negotia, ex quibus in foro civili nulla competisset actio, modo nihil ipsis inesset turpitudinis, *c. 28. X. d. jurejurando. c. 2. d. pactis inoto.* ob solam illius adjectionem pro validis & efficacibus agnoverint. Ne ex longinquo exemplum petam, sufficet mihi allegasse famosissimam istam constitutionem Friderici I. Imperatoris Codici Justiniano repetitae praelectionis sub *tit. si adversus venditionem* insertam, quam invalidis contractibus puberum, quibus aut curatoris consensus, aut judicis decretum deerat, plenissimam vim obligandi conciliasse, plerorumque est sententia. Sichardus *n. 17. seqq.* Gailius *L. 2. obs. 41. n. 12.* Bachov. *ad Trentlerum vol. 1. Disp. I. th. 9.*

Lubens fateor, famam hujus legis jam inde à primis initiis, ex quo Jurisprudentiae operam dedi, alte infixam menti sedisse, adeo, ut postquam mihi thema aliquod dissertationis in-

auguralis deligendum foret, illam cumprimis
consideratione dignam existimaverim. Etsi ve-
ro in ea sedes vulgo quaratur universæ materiæ
juramentorum contractus confirmantium, verba
tamen illius magis sequens, in sola puberum
consideratione, quatenus illi jurejurando adje-
cto ex contractibus suis obligantur, sum substi-
tutus; hoc quidem ordine, ut methodo arbi-
traria electa, post recitata nonnulla selectiora
capitula, quæ ad historiam illius spectare vide-
bantur, in ipsam juramenti à puberibus præstari
soliti naturam, subjectum deinde, & objectum,
effectum denique sum inquisiturus, quos conatus
B.L. æque bonique consulat.

CAP. I.

*HISTORIAM AVTHENTICI
CÆ PERSEQVITUR.*

§. 1.

Xterna hujus Authenticæ his po-
tissimum capitibus, nominis ni-
mirum, auctoris, temporis, loci,
occasionis & illorum denique,
quibus quondam lata fuit, confi-
deratione absolvi videntur.

§. 2. Vo-

§. 2. Vocatur autem NOVA CONSTITUTIO; quæ appellatio solennis etiam est Gratiano monacho, quoties unam ex Authenticis in medium profert; forte quod post Codicem Justinianum demum promulgatæ. Meretur enim observari, Constitutiones post insigniorem aliquam compilationem factas, id nominis fere omnes sortitas esse. Apud *Isidorum Hispalensem Origin. L. 5. c. 7.* LEGES NOVÆ, & apud auctorem collationis Legum Mosaicarum, qui nonnullis Licinius Rufinus, etsi perperam, creditur, *Tit. 14. in fin.* NOVELLÆ CONSTITUTIONES dicuntur Gregoriano & Ermogeniano posteriores. *Μεταγενέστεραι* quoque nominatæ, quæ Theodosianum secutæ, quales ipsius Theodosii & Valentiniani III. quas ad calcem suæ editionis adjecit doctissimus *Jacobus Gothofredus*. Ipsæ Justiniani Constitutiones novellæ ab illis separantur, quæ in tribus Codicibus Gregoriano, Hermogeniano, & Theodosiano occurrunt. *in Constit. Cordinobis. §. 4.* eodemque nomine celebrantur, quæ post vulgatum Codicem Justinianum secundum prodierunt, Justiniani, Leonis, aliorumque. Magis tamen receptum est, ut AUTHENTICA appelletur, quod nomen

Verò rñs *Andevrias* deductum, uti inde à seculo post Christum nat. XII. vulgatè Novellarum, qua hodie utimur, interpretationi tributum legitur; haud dubie, quod pressè magis & *κατὰ πρόδα* insisteret græco textui, quam altera illa Juliani Antecessoris, ita deinceps ad particulas ipsas ex eadem decerptas, & Codicis legibus, non quidem ab IRNERIO (quod communis Dd. scholæ figmentum feliciter explodit Johann. Strauchius *Irnerii non errantis c. 2.* ejusque vestigia legens Alex. Arnold. Pagenstecherus in *Proleg. ad IRNERIVM injuria vapulantem*) sed ab ignota manu circa decursum Secul. VI. assitas, & demum ob similitudinem ad constitutiones quoque *Fridericorum* in eundem Codicem relatas transferri cepit.

§. 3. Auctorem Legis ipsa innuit inscriptio, FRIDERICVM I. videlicet, sive ut eum Odofredus apud Alvarottum *ad Auth. Cassa. Cod. d. S.S. Ecclesiis* vocat, *Antiquum*, ad differentiam FRIDERICI II. *Junioris* titulo ab eodem insigniti: Principem & legibus, quas beneficiis suis in summum proventas gloriatur apud Radevicum *L. 2. c. 3.* & armis inclutum, cujusque præter hanc no-
stram

stram, & quas Longobardicae leges servant, alias adhuc XII. in Codice Justiniano numerat *Georgius Haloander*.

§. 4. Est nimirum hæc ipsa Constitutio portio quædam prolixioris Ediçti, quod motibus Lombardiæ compositis in secundo conventu in Roncaliis, amœnissimis supra Padum prope Placentiam campis (de quibus ex veteribus consulendi Otto Frisingensis *lib. 2. c. 12.* Guntherus Ligurin. *L. 2. c. 12.* Urspergens. *in Chronic. p. m. 299.* Æneas Sylvius *in historia Frid. III. p. 20.* ex recentioribus Fr. Hottomannus *de verb. Feudal. art. Roncalia*; Rittershusius *in notis ad Ligur.* Andreas Rivinus *de Maicampis & Roncaliis c. 8. §. 2.* & Joh. Henr. Bœcklerus *in specim. Annotat. ad Aeneam Sylvium c. 8. p. 132.*) de pacis legibus & de justitia regni, ut loquitur Radevicus *L. 1. c. 46.* communi procerum Italiæ consensu publice proposuit Princeps optimus. Incidit curia ista generalis in diem anniversariis *B. Martini* dicatum A. 1157. si Sigonium sequimur *de regno Italiæ L. XII.* aut secundum aliorum computum, anni sequentis quinquagesimi octavi, quam sententiam juvat subscriptio Authenticæ. *Habita Cod. ne filius pro patre.* Integrum vero edictum extat apud Radevi-

devi-

devicum L. 2. c. VII. compilatorem consuetudinum Feudalium, quem Hugolinum, sed minus accurate, facit Joh. Schilt. *Prefat. ad Anton. Mincuccium*, quem ejusdem Schilteri industria debemus, *de Feudis L. VI. t. XXIV. & Güntherum Ligurin. L. 2.* nisi quod hic posteriorem saltem nostri textus partem carmine suo expresserit, & Radevicus loco PUBERUM dixerit PUPILLORUM, itemque pro verbis JUSTUM METUM substituerit INJUSTUM. De quibus suo loco dispiciendum erit.

§. 5. Occasionem legi præbuisse disceptationem inter *Martinum Gosiam & Bulgarum*, utrumque *Irnerii* discipulum & scholæ Bononiensis Doctorem, quorum ille contractibus invalidis per juramentum adjectum validitatem conciliari defendebat, hic negabat strenue, constans veterum & quidem minime improbabilis est traditio, videlicet *Guidonem Pancirollum de claris legum interpretibus L. 2. c. 14.* *Sichard. ad h. l. Bachov. ad Treutlerum Disp. XI. th. 9. lit. C.* Certe constat ex *Radevico Lib. 2. c. V.* & *Aenea in bist. Frid. III.* ambos ab Imperatore in conventu illo Roncaliensi ad leges ferendas & dijudicandas lites in consilium adscitos fuisse; constat itidem,

itidem, *Martinum* præ *Bulgaro* fere principis gratia floruisse, ut vero sit simillimum, Imperatorem lege publica Martini sententiam comprobare voluisse.

§. 6. Id saltem controversum esse video; an ad *Italos & Germanos* simul pertinuerit illa consuetio? Hoc sane volunt viri celeberrimi, qui *Authenticas Fridericorum* ex potestate legumlatorum suorum in foris nostris valere asserunt. *Lauterbach. conclus. Forens. Ex. 1. th. 5. Schilt. Exerc. L. 1. ad n. 0. 12.* Sed vereor ne contraria sententia veritati magis sit conveniens, cum & locus legis latae, & causa, quæ ferendæ ei ansam præbuit, satis innuant, eam ad *Italos* pertinuisse. conf. *Cujac. ad l. 5. P. & Bitschium ad l. 2. T. 33.* ut adeo dicendum sit, eandem Germanos non aliter obligare ac reliquum *jus Justinianicum*, hoc est, ex libera receptione.

B Cap.

DE NATURA ET CONSTI-
TUTIONE JURAMENTI
CONTRACTUS PUBERUM CON-
FIRMANTIS DISSERIT.

§. I.

PRæmissis hiſce ad rem ipſam acce-
dendum, & natura juramenti, de quo
agimus, expendenda eſt; in qua re
ſufficit Authenticæ noſtræ hæc verba
poſuiſſe: *Sacramenta puberum, ſpon-
te facta*; ubi nobis enodanda ſunt, quæ lex
tanquam nota præſupponit. Uti vero id apud
plerosque in confefſo eſt, ſubſtantiam juramento-
rum in genere conſiſtere in invocatione Dei,
quem quiſque pro vero agnoſcit, ut ille & teſtis
& vindex ſit, ſi vel falſum aſſeratur, vel promiſ-
ſis ſuis quis non ſteterit. *vid. l. 3. §. ult. & l. 33.
n. d. jurejurando. c. 4. X. de jurejurando. Grot.
d. J. B. & P. L. 2. c. 13. §. X. Franzk. ad n. tit. de
jurejurando n. 12.* ita ex eo jam ſua ſponte fluit,
juſjurandum hoc, tanquam ſpeciem ſub genere
ſuo comprehenſam, definiendum eſſe per Invo-
catio-

cationem Numinis tanquam testis & vindicis à pubere contractui à se celebrato, ejusdem confirmandi gratia, adjectam.

§. 2. Dum autem divini numinis invocationem ad formam juramenti hujus requirimus, excludimus illas formulas, quæ loco illius rem creatam exprimunt, quales sunt, per genium & salutem Principis *L. 7. §. fin. l. 4. & l. 33. π. d. jurejurando.* per majestatem Imperatoris, cujus formulae ex Vegetio meminit Grotius *l. all. §. 11.* aut per parentes, cœlum, terram, universum, quod olim in more positum Judæis fuit; *VVeisenbec. ad π. d. jurejur. n. 6.* Etsi enim illi, qui ejusmodi juramenta præstant, ipsum Deum invocare videantur, ut illud, quod charissimum cuique est, noxium sibi reddat, quo sensu forte verba illa Ulpiani accipienda sunt, *eum qui per salutem suam jurat, Deum jurare videri, cum respectu divini numinis juret. l. 33. π. d. jurejur.* Formula tamen ipsa, quo magis à mentione divini numinis deflectit, eo propius à superstitione abesse creditur.

§. 3. Id magis controversum esse video, an per Evangelium, aut sanctum Dei verbum jurare liceat, quatenus illud non de verbo personæ

quæ λόγος καὶ θεός, sed de litera intelligitur. *c. 11. caus. 22. qu. 1.* Certe peccatum id involvere visum VVesenbecio *ad tit. π. de Juramentis n. 6.* Setser. *de Juramentis L. 1. c. 15.* Nescio tamen, annon eidem recte contradictum fuerit à doctissimo Frantzio *n. 15.* cum & literæ divinæ insit vis salvifica; & per eandem Deus operetur; ut adeo formula illa solennis, so wahr mir GOTT helffe und sein heiliges Wort / non incongrue ad hunc sensum trahatur, ut & altera illa, bey dem Worte der ewigen Wahrheit / quæ adhuc in foris vim veri juramenti obtinet, etsi in quibusdam negotiis, ubi solenne & conceptis verbis jusjurandum (ein gelehrter oder zierlicher Eyd) requiritur, eandem non exerat. vid. *Dccif. El. 25. ad eandemque Philippi observ. 2. n. 16. seqq. Carpz. P. 2. 36. def. 10. n. 13.* Videtur isti difficultati obviam itum per formulam in ordinatione Camere Imperialis *d. A. 1555. P. 1. t. 57.* introductam, quam amplexi deinceps Augustanæ Confessioni addicti in Comitibus *d. Ao. 1555.* vid. *Recess. Imper. c. 2. §.* Und dann dieweil beyderseits ic. quæ ver-

verbis: zu Gott und auf das heilige Evangelium / concepta est: quippe qua utens, non tam per Evangelium jurare, quam illud manu aut digitis tangere existimatur, quod jure civili etiam sub Christianis Imperatoribus fieri consuevit. *l. 12. C. d. Judicis. l. 20. C. d. Episcop. audient. Nov. 74. c. 5. Nov. 112. c. 2.*

§. 4. Hoc certe extra dubium positum existimo, formulam illam: an Endesstatt / qua non tam juratur, quam jurandi necessitas declinatur, Magnif. Dn. Mencken. *in synopt. π. tractat. Tit. de Jurament.* nec non illa: bey Fürstl. Gräflichen oder redlichen Ehren / bey Treu und Glauben und wahren Worten / & quæ alia sunt, nec vera juramenta esse, adeoque nec in nostro casu valide adhiberi, nec illis effectum legitimum tribui debere. *Id. loc. alleg. Frantzk. n. 25. Illustr. Stryck. d. Caut. Contractuum Sect. 1. c. 5. §. 17.* nisi aut lege publica aliud introductum, quo trahunt *R. I. d. A. 1555. §. 88. Schilter. Exercit. 23. ad P. θ. 24.* aut consuetudo tale quid invexerit, qualem in Germania nostra inter illustres personas obtinere, testantur *Mynsingerus L. 2. observ. 17. Gail. L. 2. observ. 59. Carpz. l. all. def. 9. n. 7. 8.*

§. 5. Consulto autem in præcedentibus ad-

monui, in jurejurando illud numen invocandum esse, quod quisque pro vero agnoscit, id quod finis juramentorum omnino exigit. Facile enim quis pejeraturus esset per eum, quem pro idolo habet, ut prudenter admodum rescripserit DIVUS PIUS: *jurejurando, quod propria superstitione juratum sit, standum esse. l. 5. §. 1. d. jurejur.* Sic Turcus jurabit per Mahometen suum, nisi formula ad conceptum aliquem, qui huic cum Christiano de Deo communis est, queat reduci, qualis est, quæ Judæis injungitur *Land-Recht. L. 3. art. 7. des dich A. schuldiget / des bistu unschuldig / daß dir Gdt so helffe / der Gdt der Himmel und Erden geschuff / Laub / Blumen und Graß &c.* quam ex codice Vindobonensi, cum in vulgatis non extet, produxit diligentissimus Schilterus. *Ex. alleg. 8. 22. confer. Frantzk. n. 14.* quanquam, si circumstantiæ id non patiantur, nulla causa subsit, ob quam abstinere debeamus à re, quæ sanctissimorum virorum exemplis approbata est. *vid. Genes. c. 31. v. 53.* neque dubitari debet, tale juramentum prorsus ejusdem efficacitæ esse cum eo, quod per verum Deum præstitum fuit. Eleganter Grotius *Lib. 2. c. 13. §. 12.*

§. 6. At-

§. 6. Atque hæc quidem ad formam substantialem, uti omnis juramenti, sic quoque confirmatorii, quod à pubere præstatur, pertinent: reliqua quæ adjici solent, accidentium numero sunt, quæ & adesse & abesse possunt. Sic nec verborum ore prolatorum solennitas exigitur, nisi lex speciatim id exigat. Fachineus *L. 3. Controvers. 8.* Zanger. *de Except. P. 3. c. 11. n. 102.* nec erectio digitorum, nec appositio ad pectus, etsi has & alias solennitates, tanquam majorem attentionem & reverentiam animo excitantes, non absque fructu in judiciis adhiberi videamus. Philippi *ad Decis. 25. obs. 2. n. 4. seqq.* Frantzk. *n. 17. & 18.*

§. 7. Unicum saltem monendum superest, sacramenta sc. puberum debere esse sponte facta, quo ipso omnis coactio, metus injectio & dolus exulare jubentur. Præterquam enim, quod in pactis & contractibus, quorum accessorium est juramentum, *arg. l. 7. §. 16. n. d. Pactis.* æqualitas esse debet inter utrumque paciscentem, tam quoad intellectum, quam voluntatem, quo sensu à Pace derivat pacta Jctus, & per duorum pluriumve in idem *Placitum* consensum, h. e. quod utriq; parti placet, definit. *l. 1. §. 1. 2. n. eod.* ita specialis
pro

pro pubere militat ratio, quod ad jurandum in-
vitus cogi non possit *l. 34. §. 2. π. d. jurejur. c. 14.*
15. §. 10. caus. 22. q. 1.

CAP. III.

DE PUBERIBUS JURAMEN-
TUM CONFIRMATORIUM
PRÆSTANTIBUS TRACTAT.

§. 1.

HAec de natura & constitutione jura-
menti confirmatorii. Subjectum sive
personæ à quibus præstatur, PUBE-
RUM appellatione in lege nostra in-
digitantur, loco quorum PUPILLO-
RUM nomen, quod in antecedentibus jam mo-
nui, substituit Radevicus *Lib. 2. c. VII.* non in-
congrue, ut sequentia ostendent.

§. 2. In puberum ætate duo spectari de-
bent, initium & finis. Etsi vero natura non ean-
dem in omnibus rationem observavit, & semper
unus citius pubescat quam alter; jus tamen ci-
vile, postquam singulis hominum ætatibus cer-
tos juris effectus tribuere voluit, intra incertitu-
dinem illam non substituit, sed argumentum du-
cendo

cendo de eo, quod plerumque fit, non tam ex corporis habitu aut generandi facultate, quod Cassiani quondam facere solebant, & post illos Pontifex *in c. 3. X. d. desponsat. Impuberum & §. L. 1. art. 42.* sed ex annorum numero initia pubertatis maluit dijudicari. Constitutum inde est, ut masculi post quartum decimum, foeminae post duodecimum completum puberes existimarentur *pr. Inst. quibus mod. tutela finiatur. l. 2. ff. d. Vulgar. & Pupill. Substit. l. fin. C. quando Tutores l. Curatores esse desin.* & illa pubertas ad vigesimum quintum aetatis annum produceretur, tempore de momento in momentum computato *l. 3. §. 3. ff. d. minor. 25. annor.* aut Saxonum moribus usque ad vigesimum primum consummatum, *§. L. 1. art. 42. Carpz. P. 2. c. 11. d. 9.* Hactenus enim in libero legislatoris arbitrio est positum, quos hic velit terminos statuere, prout in quibusdam Italiae partibus id receptum testantur Pimocellus & Cavaleanus, in quibus plena & perfecta aetas, vid. *l. 6. §. d. honor. & mun.* post decimum octavum exactum incipit, quale quid in Electoribus observatur, Knichen. *d. Saxon. non provocand. jur. c. 5.* quanquam pro his peculiaris utilitatis publicae ratio militet. Id certum est,

C

est, debere hac in re legislatorem ad indolem suæ
 gentis respicere, adeo, ut si deprehendat, citius
 eandem ad maturitatem perducere, quam aliorum
 populorum, ætiores quoque eidem limites
 præfigat, cum omnis illa ætatum differentia ob
 iudicii imbecillitatem, quæ teneriores annos
 comitari creditur *l. un. C. d. fals. moneta. l. 9. n. d.*
Aqu. vel omitt. heredit. introducta sit. arg. §. 1.
§. 2. f. d. tutelis.

§. 3. Ex his vero sequi videtur, Fridericianæ
 constitutioni tantummodo de minoribus, mediis
 inter impuberes & majorenes, sermone esse,
 quod uti concesserim de infantibus, qui nondum
 septimum annum excesserunt, *l. 14. n. d. sponsal.*
l. 18. pr. §. 4. C. d. Jure deliber. & à furiosis
non multum differre dicuntur. §. 9. f. d. Inutilib.
Stipulat. l. 1. §. 13. ff. d. O. & A. infantia in idem
proximis, qui prioribus illis æquiparantur l. 3. ff.
rem pupill. salv. fore, ita de pubertati proximis
admittendum non est. Tholosanus in Syntagm.
Fur. Univ. l. 5. c. 7. n. 4. Neque tamen cum Tho-
 losano, aut Sichardo aliisque masculum præse
 dixerim pubertati proximum, si decimum cum
 dimidio, foeminam, si nonum cum dimidio ex-
 cesserunt, cum totam hanc questionem rectius
 pri-

prudētis iudicis arbitrio relinquendam existimem, ne præcocioribus ingenis malitia lucro cedat, tardioribus iniqui quid imputetur. Carpz. *Pr. Crim. qu. 82. n. 6. & qu. 143. n. 32.* et si ad delicta hæc saltem restringat Illustr. Stryck. *de Cautel. contr. Sect. 1. cap. 2. §. 14.* Quicquid fuerit, apparet certe ex his, *Radovicum* non injuria *Pupillorum* appellationem huic legi inseruisse.

§. 4. Exigui momenti sunt, quæ à nonnullis hic in contrarium moventur; Impuberes idcirco hic excludi debere, quod & in iudiciis comparandi facultate destituantur *l. 1. 2. C. qui legitim. person. standi habeant in iudicio.* & absq; tutoris interveniente auctoritate obligari non possint, ne quidem naturaliter, *l. 59. ff. d. O. & A.* Prius enim, cum eodem jure in minores, de quibus tamen nulla dubitatio est, retorqueri possit, nemo non objectionis vanitatem deprehendit. Neque nexus inest majori propositioni, cum à judicialibus ad ea, quæ extra locum iudicii peraguntur, nulla sit argumentatio. Posterius eatenus saltem procedit, quatenus obligationi naturali lex civilis potestatem efficaciter agendi denegat. Dn. Stryck. *l. cit.* quod de juramenti dici nequit, quæ ex pupillo & minorenni majoren-

nem faciunt, ut loquantur interpretes, *Frantzkius ad π. d. iurejur. n. 42. Gail. L. 2. obs. 41. n. 12. & Obs. 65. n. 6. 7.* quam fictionem si supponeris, cum ineptum sit majoribus tutorem ad jungere velle, jam ipsa quoque necessitas auctoritate tutoris utendi cessabit.

§. 5. Id disceptatione non eget, pupillum seu minorem ita debere esse comparatum, ut intelligat, quid agat, atque adeo excludi hic furiosos & dementes *l. 40. π. d. R. f. nec non prodigos, Fachineus L. 2. controu. s. c. 64.* qui ne naturaliter quidem obligantur, *Ant. Faber in Rational. ad L. 18. π. qui testam. fac. possunt.* quorumque iuramenta dolo extorta censentur, *Setser. L. 1. c. 5. n. 12.* nisi praestita sint, antequam bonis iisdem interdiceretur, *a. l. 18. ff. qui testam. facere possunt,* it. summe ebrios *c. 14. X. d. vita & honest. Cleric.* aliosque, quorum ex allatis fundamentis facilis est adjudicatio.

ACTUS, CIRCA QUOS PUBE-
RUM JURAMENTA VER-
SANTUR, ENUCLEAT.

§. 1.

personis jurantibus justo ordine ad actus ipsos juramento confirmari solitos devolvimur, quos voce *contractuum*, addita restrictione *rerum suarum*, effert Fridericiana Constitutio. Ubi nosse omnium primo oportet, contractus vocabulum non in strictiori significato hic sumi, quatenus de conventionibus nomen juris vel causam habentibus prædicatur *l. 7. §. 4. ff. d. Pactis c. 2. d. Pactis in 6to*, sed de quacunque conventionione, adeoque etiam pactis nudis, itemque iis, quæ in numerum legitimorum relata sunt, neque solummodo *συναλλάγματα* sed & *διαλλάγματα*, distractus, §. 1. *f. quibus mod. re contractab. obligatio* indigitare, sic ut *Actus* appellationi fere æquipolleant. *l. 19. π. d. V. S. conf. Sichard. ad Autb. b. VVesenbec. P. 1. conf. 23. n. 27.*

§. 2. Quinam vero sint actus illi, quibus

C 3

jura-

juramenti adjectio validitatem conciliat, de eo maxima inter juris interpretes est controversia. Atque quod ad contractus per se validos spectat, de illis ne quidem dicere attinet, cum juramento non indigeant, etsi nonnunquam iisdem majoris confirmationis ergo soleat adjici. *l. 1. Cod. si advers. Vendit.* De invalidis autem res non adeo expedita est, & fatendum sane, incertitudini potissimum ansam præbuisse disputationes nimias Doctorum, qui, dum circa quæstiones singulares magis, quam principia ipsa, ex quibus illæ deduci debebant, solliciti fuerunt, non potuerunt non in diversas sententias abire.

§. 3. Mihi duo hic supponenda videntur, in quibus omnes, nisi fallor, conveniunt; quorum primum est, juramentum ex puberefacere majorem. *vid. Dd. ad cap. II. §. 4. alleg.* alterum, quod ex *c. 28. X. d. jurejurand.* fluit, juramentum omne servandum esse, quod in alterius præjudicium non redundat, & observatum non vergit in dispendium salutis æternæ: quæ duo si jungantur, jam non amplius obscurum erit, quæ species actuum invalidorum confirmari possint, aut minus, jurejurando adhibito.

§. 4. Nimirum cum invalidorum actuum
duo

duo velut summa genera sint, unum illorum, qui vel cum honestate, *c. 58. d. R. I. in 6to.* vel utilitate publica pugnant, *l. 7. C. d. Agr. Et censit.* aut prorsus in potestate non sunt jurantium, *c. 12. X. d. Foro Compet.* alterum illorum, quos vel ob defectum in persona, vel qualitatem objecti, *vid. c. 2. d. pact. in 6to.* lex infirmat: de prioribus, cum juramentum sit species religionis, *l. 2. C. d. Reb. Cred.* & adeo abhorreat ab omnibus illis, quæ vel cum bonis moribus vel officio boni civis pugnant, confer. *L. 27. §. 7. d. pactis*, libere pronunciandum, iisdem juramentum adjectum nullam validitatem conciliare: de posterioris commatis autem actibus asserendum est, mitigari juris civilis rigorem in *l. 5. C. d. LL.* atque per juramentum, si cum tertii dispendio non sint conjuncti, confirmari, & plane eandem potestatem concedi puberi, quæ majori competit. Cautè tamen & hic procedendum erit, adeo ut si per indirectum saltem Rempublicam lædi posse contingat, quale quid in dote accidit, quam conservari mulieribus publice interest. *l. 1. ff. solut. matrim.* juramento is effectus tribui non debeat.

§. 5. Sunt tamen nonnulli, & in iis magnus

Cuja-

Cujacius *ad l. 27. §. 4. ff. d. Pactis.* qui juramentis plane omnem effectum circa invalidos actus denegant, huic potissimum innixi fundamento, quod leges & canones juramenta quidem observanda moneant, nullibi tamen contractus juramento firmari asserant: quæ miror certe tantis viris excidisse, cum vel solum *c. 2. d. pactis in 6to.* eam sententiam infringere queat, ut omittam, quæ *Setferus* hanc in rem attulit *L. 2. c. 3. n. 4.* quo lectorem remitto. Contrarium quoque evincit luculenter hæc Fridericiana Constitutio, contra quam parum facit, quod nonnullis in locis Galliæ & Italiæ sit abrogata, Mornacius *ad Auth.* cum tale quid de Germania nostra doceri nequeat, utpote in qua cum ipso Justiniano jure recepta, adeoq; vigere creditur, donec ejecta è foris nostris doceatur, *a. l. 27. C. d. Testament.*

§. 6. Possemus jam per singulas actuum species ire, si opus foret; sed delibabimus pauca saltem ex tam divite penu. Sic in mutui contractu non dubium est, usuras juramento promissas deberi, etiam jure canonico, cum reddendum sit domino juramentum, licet ad earum restitutionem creditores ecclesiastica severitate cogantur, *c. 6. X. d. jurejurand.* quod jure civili,

vili, Imperii & Saxonico secus est, quibus pacta de Usuris, modo legibus definitam quantitatem haud excedant, pro licitis omnino habentur *l. 26. §. trajectitiis C. d. Usuris R. I. d. Anno. 1530. & 1548. tit. von wucherlichen Contracten. Ord. Prov. Elect. Maurit. de A. 1550. tit. von Wucher & Ord. Torgav. d. Ao. 1583. tit. von Wucher und wucherlichen Contracten. P. 2. Const. 30. Carpz. Prax. Crim. qu. 92.* quod enim ulterius praestatur, usurariam pravitatem redolere creditur. E contrario in pignoratio contractu legem commissoriam, olim fiduciam dictam, qua convenitur, ut stato die debito non soluto pignus pro quantitate debita pleno jure creditori adquiratur, Mæstertius *de L. commissoria qu. 2. n. 1.* non juvabit juramentum, cum ad coërcendas creditorum malitias sit vetita, & ne debitores inique sua vendere cogantur *l. fin. C. d. Pactis pign. c. penult. X. de Pignor. conf. text. 1. Feud. 27. Bachov. de Pignor. L. 1. c. 16. n. 1. 2.* etiamsi ex post facto accesserit pignori, nil quicquam obstante *l. 34. ff. d. Pignorat. Actione.* vid. Ant. Fabrum *in Rational. ad b. l.* ubi Bartoli errorem solide confutat. Similiter nullius erit momenti jurata renuntiatio facta SC. Macedoniano à filiofamilias;

D

cum

eum circa rem illicitam verletur, & in Patris, in cujus favorem primario introductum est, *l. 1. ff. de Sci. Maced. familiae & Reipublicae*, foederal tores odio prosequentis praerudicium tendat, *a. l. r. C. d. Usufructu §. 7. J. quod cum eo, qui in alien. c. 28. X. d. jurejurando.* conf. Magnif. Dn. Menckenitis in *Synopt. Pandect. tractat. Tit. de Sci. Macedonianop. 216.*

§. 7. Neque tamen dubitaverim, posse debitorem puberem beneficio honorum cessionis jurato renunciare, cum illud unico in favorem aere alieno gravatorum, ne in carcerem detraherentur, sit constitutum *l. 1. C. qui bonis cedere possunt §. l. 29. C. d. Pactis* quod jure Saxonico Electorali extra controversiam positum est, ad eo, ut fugitivum liceat persequi creditori, modo deprehensum judici in illo loco jurisdictionem exercenti (in die Gerichte / worinnen er angetroffen) tradat. Quinimo idem ad foeminas extensum, si de jure suo admonita nihilominus ad Arrestum personale carceresque se obstrinxerint, modo ipsae debitum contraxerint, aut si pro marito aliisque intervenerint fidejuben- do, Senatus-Consulto Vellejano juxta formam legibus praeriptam renunciaverint. P. 2.

mm

D

Const.

Const. 27. ibique Carpov. *in definit.* Ita nihil deprehendo vel legibus vel bonis moribus contrarium, si pubes matrimonio illigatus, jurato novellæ sponsæ vel uxori, quæ alias ipsum sequi tenebatur, *l. 13. C. de dignitat.* promiserit, se certo loco mansurum, nec alio domicilium translaturum. *Wurmserus in Pract. observ. tit. 56. Setserus de jurament. L. 2. c. 10. n. 11.* Neque argumentum hic contrarium quis deducat ab Obsta-
 giis, legibus Imperii & provincialibus vetitis, cum in his longe alia sit ratio, & in his Reipublicæ omnino salus periclitari videatur, cujus interest curam adhiberi, ne quis re sua male utatur. *S. 2. J. de his, qui sui vel alieni juris & Landes-Ordnung de A. 1580. tit. 13. S. Nachdem auch auf denen Obrssern etc.*

S. 8. Non absque ratione demum contrarietibus puberum hanc adjicit restrictionem Authentica his verbis: *RERUM SUARUM*, ex quibus illorum sententia erroris haud difficulter convinci potest, qui existimant, hominem liberum corpus & vitam suam ita posse pro alio obligare, ut pro reo poenam subeat & judici in corpus ipsius liceat sævire. *conf. Setserum Lib. 2. c. 8.*
 Certe enim cum nemo membrorum suorum sit

dominus, ut prudenter monet *Jctus in l. 13. pr. ff. ad Leg. Aquil. j. l. 4. ff. d. custod. & exhibit. reor.* nemo non videt juramentum puberis invalidae ejusmodi pactioni adjectum nil quicquam operari posse.

CAP. V.
EFFECTUS EX PUBERUM
JURAMENTIS PROFLUEN-
TES CONTEMPLATUR.

§. 1.

Effectus, qui actus püberum juramento firmatos sequitur, est validitas ipsa ex qua alteri jus agendi acquiritur, quod innuit hæc Authentica, dum INVIOLABILITER illos CUSTODIRI debere admonet. Cum tamen hic ipse effectus tales præsupponat actus, quales esse debere dixi *Cap. anteced. §. 4.* non turpes, non utilitati publicæ contrarios, aut per vim metumque extorros, hinc interpretum nonnulli, ex illis effectum positivum, ex his negativum oriri inquirunt.

§. 2. Effectus positivus cum primis se exerit in actionibus, quibus illi, qui cum pubere jurante contraxerunt, id persequuntur, quod ipsis debe-

debetur. *pr. Inst. de Actionibus.* Cum vero Juramentum ipsum accessoria saltem sit qualitas contractuum, singulae actiones id nomen sortiuntur, quod contractus species ipsis imponit. Neque mihi dubium est, contractu ipso per juramentum convalidato, cum ex eo alias & ad heredes & contra heredes sive specialis illorum facta sit mentio, sive minus, transmittatur actio *l. 13. C. d. contrahend. & committ. stipulat.* actiones quoque & contra heredes puberum dari, & heredibus stipulantis competere. *Setser. L. 2. c. 19. n. 1.*

§. 3. Id discussionem meretur, an si pubes ultra dimidium ex contractu juramento confirmato laesus inveniatur, remedio *L. 2. C. d. Rescindenda Vendit.* uti possit? quae in utramque partem quaestio disputari solet. Mihi duo separanda videntur, an scilicet pubes, qui enormiter laesum se conqueritur, in specie illi beneficio renunciaverit jurato, an minus. Si hoc factum, non dubito affirmantium sententiae accedere, cum juramentum contractui ipsi adjectum ex pubere solummodo majorem faciat, illud vero remedium majorennibus etiam indultum sit; Prior in casu, nego illum eo frui debere, si modo supponas,

D 3 nas,

majorennem, qualis jam factus esse juramenti præstatio-
ne existimatur pubes, eidem renunciare posse, quod ut
pleriq; interpretum, modo dolus non intervenerit, ad-
mittunt, Setser, *L. 1. c. 11. n. 15.* ita jure Saxonico electorali
per *P. 2. C. 35. §. 10.* haberi dicitur. dubio carere videtur.

§. 4. Sed an relaxatio juramenti puberibus indul-
genda sit? ardua quæstio est. Ad præpulum neganti Bachovio
ad Treutl. Vol. 1. Disp. 21. th. 2. lit. B. ne scilicet verbis, non
rebus lata lex credi possit, Brunn. *ad b. Aurb.* nisi singu-
lares plane circumstantiæ concurrant, quo in casu tamen
utiliter cautum est jure Saxonico Electorali, ut ante Col-
legia Juridica, quousque illa relaxandi potestas extendi
queat, dignoscant, & eorundem demum cognitionem
summi Imperantis decisio insequatur. *P. 3. const. 36.*

§. 5. Sacramentorum vi metuque extortorum ef-
fectus privativus est nullitas actus, ex dispositione Fri-
dericianæ constitutionis, quæ per JUSTUM METUM *ex-
torta nullius esse momenti jubet;* ubi INJUSTUM substituit
Radevicus. Res eodem recidit. Si *Justum metum* retine-
mus, intuitu illius, cui inferitur, erit intelligendus, talis
nimirum qui in constantissimum hominem cadit. *6. §.*
7. π. quod metus causa, quo ipso reverentialis excluditur;
Si *injustum,* referendus erit ad inferentem. Certum autem est
hoc in casu ne relaxationem quidem petere necesse habere pu-
berem, cum illa validitatem actus præsupponat, etsi jure,
Canonico illa omnino opus habere eundem existiment a. c.
auctoritatem. 2. caus. 15. q. 6.

§. 6. Huc usque illa, quæ ad interpretationem celebra-
rimæ illius Fridericianæ Constitutionis duxi necessaria. Plura
longe afferri potuisse non nego; ut afferrentur tamè, haud licu-
it breviori esse volenti. Sufficit mihi prima fundamenta osten-
disse, ex quibus reliqua deducere facile est. Tu saltem, B. L.
hæc pauca favore tuo complectere.

E I N I S.

ULB Halle

3

003 331 911

Sl.

v778

1709, 20/2 1.604. 1
2168
25

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE
**JURAMENTO ACTUS
PUBERUM CONFIRMANTE**

Von
Syndlicher Beträfftigung der Unmündigen

QVAM
OCCASIONE AVTH. SACRAM. PUBERUM. C. SI ADVERSUS VENDIT.
DIVINA ANNUENTE CLEMENTIA
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO
GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, JVLIAE, CLIVIAE, MONTIVM,
ANGARIAE WESTPHALIAEQVE &c.
INDULTU ILLUSTRIS FCTORUM ORDINIS

IN ALMA SALANA

PRÆSIDE
VIRO ILLUSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO

CHRISTIANO WILDVOGELIO,
JCTO, SERENISS. DUCIS SAXONIAE AC CONSILIARIO STATUS IN-
TIMO, CURIAE PROV. FACULT. JURID. ET SCABIN. ASSESSORE
GRAVISSIM. ET ANTECESS. FAMIGERATISSIMO,

DN. PATRONO ATQVE FAVORE AETERNUM DEVENERANDO
PRO GRADU DOCTORALI

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT
FRIDERICUS HENRIC. GRAFF, Lipsf.

DIE XXI. NOVEMBR. ANNO M D CC IX.

—
I E N E, Typis MVLLERIANIS.

